

รายวิชา ภาษาไทย

รหัสวิชา ท๒๑๑๐๑

เรื่อง สันธานเร่งจดจำ

ผู้สอน ครุณิสาชล รุ่งเนย
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

ส้นฐานเร่งจดจำ

หน้าที่ของ
คำสันธาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความหมายคำสันธานได้
๒. อธิบายชนิดและหน้าที่ของคำสันธานได้
๓. วิเคราะห์ชนิดและหน้าที่ของคำสันธานได้
๔. ใช้คำสันธานได้ถูกต้อง

ทบทวน เรื่อง คำสันธาน

คำสันธาน

คำสันธาน คือ

คำที่ทำหน้าที่เชื่อมคำกับคำ ประโยคกับ
ประโยค ข้อความกับข้อความ หรือ ข้อความ
ให้สละสลวย

คำสันธาน

ชนิดของคำสันธาน

คำสันธานแบ่งออกเป็น ๔ ชนิด ดังนี้

๑. คำสันธานที่เชื่อมใจความคล้อยตามกัน ได้แก่คำว่า กับ
และ ก็ ครึ่ง...ก็ เมื่อ...ก็ พอ...ก็ เช่น

พอฝนหยุดตกก็รีบวิ่งกลับบ้าน

น้องกับพี่ไปโรงเรียน

คำสันธาน

๒. คำสันธานที่เชื่อมใจความขัดแย้งกัน ได้แก่คำว่า แต่ แต่ว่า
ถึง...ก็ กว่า...ก็ แม้...ก็ เช่น

ถึงเขาจะยากจนแต่เขาก็มีความสุข

เขาวิ่งเร็วมากแต่ยังไม่เหนื่อยเลย

กว่าตำรวจจะมาถึงคนร้ายก็หนีไปแล้ว

คำสันธาน

๓. คำสันธานที่เชื่อมใจความเป็นเหตุเป็นผลกัน ได้แก่คำว่า
เพราะ เพราะอะไร เพราะฉะนั้น เพราะ...จึง ดังนั้น ดังนั้น...จึง
จึง ด้วย เหตุเพราะ ฉะนั้น เช่น

เพราะเขาขยันอ่านหนังสือ เขา**จึง**สอบผ่าน

เขาเกียจคร้าน**จึง**สอบตก

พวกเขาทะเลาะกัน**เพราะว่า**ขาดความสามัคคี

คำสันธาน

๔. คำสันธานที่เชื่อมใจความให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่
คำว่า หรือ หรือไม่ก็ ไม่เช่นนั้น มิฉะนั้น ไม่...ก็ ไม่เช่นนั้น เช่น
เธอจะไปกับผมหรือเธอจะไปกับเขา
ไม่เธอก็ฉันต้องจ่ายเงิน
เราต้องเลิกทะเลาะกันมิฉะนั้นงานจะไม่สำเร็จ
ลูกต้องทำการบ้านหรือไม่ก็ช่วยแม่กวาดบ้าน

เฉลยใบงาน

นิทาน เรื่อง ก้อนหินวิเศษ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทาน แล้วหาคำสำนวนที่ปรากฏ

นานมาแล้ว ได้ยินมาว่ามีหินวิเศษอยู่ชนิดหนึ่ง ถ้าผู้ใดที่ได้ครอบครอง จะสามารถนำไปแตะกับสิ่งของอะไรก็ได้ สิ่งนั้นจะกลายเป็นทองคำ ทำให้ชายผู้หนึ่งเกิดความสนใจ อยากจะเปลี่ยนแปลงชีวิตให้เป็นคนร่ำรวยขึ้นมา จึงตามหาหินก้อนนั้นเป็นการใหญ่

นิทาน เรื่อง ก้อนหินวิเศษ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทาน แล้วหาคำสำนวนที่ปรากฏ

เมื่อตามหาจนถึงชายหาดแห่งหนึ่ง ซึ่งเต็มไปด้วย
ก้อนหิน เขาตัดสินใจเก็บหินขึ้นมาดูทีละก้อน ถ้าก้อนไหน
ไม่ใช่ก็จะขว้างมันลงทะเลไป เขาใช้ความพยายามอยู่นาน
จากวันเป็นเดือน จากเดือนเป็นปี ก้อนแล้วก้อนเล่า ก็ยัง
ไม่ใช่สิ่งที่เขาค้นหาอยู่ดี

นิทาน เรื่อง ก้อนหินวิเศษ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทาน แล้วหาคำสำนวนที่ปรากฏ

และในที่สุด ความพยายามของเขาก็ประสบความสำเร็จจน
ได้ เขาได้พบกับหินวิเศษจริง ๆ แต่ไม่ทันที่เขาจะได้คิดอะไร

เขาก็ขว้างมันลงทะเลไปเหมือนหินก้อนที่ผ่านๆ มา เขา
ตกใจมาก ถึงกับรำพันออกมาว่า "ต้องเริ่มต้นใหม่อีกแล้วหรือ
เนี่ย"

นิทาน เรื่อง ก้อนหินวิเศษ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทาน แล้วหาคำสันธานที่ปรากฏ

ในชายหาดนั้น จะมีหินวิเศษชนิดนี้สักก้อนก้นเขียว เหตุผลที่ทำให้ชายคนนี้จะทิ้งสิ่งที่เขาค้นหามานานก็คือ 'ความเคยชิน' นั่นเอง

บ่อยครั้ง ที่เราพยายามค้นหาสิ่งที่ต้องการมาตลอดชีวิต จนกระทั่งวันหนึ่งที่เรามี “โอกาส” พบมันแล้ว แต่ด้วย “ความเคยชิน” ในชีวิตประจำวัน เราก็มองข้าม 'โอกาส' นั้นไป 'โอกาส' ที่อาจจะไม่ปรากฏบ่อยนัก เราจึงต้องเริ่มต้นใหม่อยู่ร่ำไป

นิทาน เรื่อง ก้อนหินวิเศษ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านนิทาน แล้วหาคำสำนวนที่ปรากฏ

อย่าคิดแต่จะเริ่มต้นใหม่ เพราะสิ่งที่มีอยู่คือโอกาส สิ่งใหม่คือความหวัง ทั้งเก่าไปหาใหม่ ก็เท่ากับ ทั้งโอกาสที่มีอยู่ แล้วไปรอความหวังที่ยังมาไม่ถึง

ใบงาน เรื่อง ชนิดของคำสันธาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนแยกประโยคต่อไปนี้ และบอกคำสันธานที่ใช้เชื่อมประโยค ว่าเป็นสันธานชนิดใด

ตัวอย่าง

เมื่อแม่ไปวัดพ่อก็เข้ามาบ้าน

แม่ไปวัด พ่อเข้าบ้าน

เมื่อ.....ก็ เป็นคำสันธานชนิด เชื่อมใจความเนื้อความคล้องยตามกัน

๑. แม้เขาเรียนไม่เก่งแต่มีความพยายาม

.....

..... เป็นคำสันธานชนิด .....

๒. ผมตั้งใจทำงานเพราะฉะนั้นผลงานจึงออกมาดี

.....

..... เป็นคำสันธานชนิด .....

ใบงาน เรื่อง ชนิดของคำสันธาน

๓. ครูอยู่สี่ฟ้าหรือสี่แดง

.....

.....เป็นคำสันธานชนิด .....

๔. นักเรียนมาเรียน.....มาเล่น

.....

.....เป็นคำสันธานชนิด.....

๕. ....เขามาถึงเขา.....หมดกำลัง

.....

.....เป็นคำสันธานชนิด.....

หน้าที่ของ
คำสันธาน

หน้าที่ของคำสันธาน

๑. เชื่อมคำกับคำ
๒. เชื่อมข้อความกับข้อความ
๓. เชื่อมประโยคกับประโยค
๔. เชื่อมความให้สละสลวย

คำสันธาน

หน้าที่ของคำสันธาน

๑. เชื่อมคำกับคำ เช่น

- เธอชอบมะลิ**หรือ**กุหลาบ
- เขาปลูกกุหลาบ ซ่อนกลิ่น **และ**จำปี
- เด็กชายดำ**กับ**เด็กชายแดงเรียนห้องเดียวกัน
- ฉัน**กับ**เขากำลังร้องเพลง

คำสันธาน

หน้าที่ของคำสันธาน

๒. เชื่อมข้อความกับข้อความ เช่น คนเราต้องการอาหาร
เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค **ด้วยเหตุนี้**
เราจึงจำเป็นต้องประกอบอาชีพเพื่อให้ได้เงินมาซื้อสิ่งจำเป็น
เหล่านี้

คำสันธาน

หน้าที่ของคำสันธาน

๓. เชื่อมประโยคกับประโยค เช่น

- ฉันอยากได้กระเป๋าที่ราคาถูก**และ**ใช้งานได้นาน
- น้องไปโรงเรียนไม่ได้**เพราะ**ไม่สบาย
- เขาเกียจคร้านเขา**จึง**สอบตก
- พี่สวย**แต่**น้องขี้เหร่

คำสันธาน

หน้าที่ของคำสันธาน

๔. เชื่อมความให้สละสลวย เช่น

- คนเราก็อ้อมเกิดความผิดพลาดกันบ้างเป็นธรรมดา
- เขาก็เป็นคนจริงคนหนึ่งเหมือนกัน

ใบงาน

ให้นักเรียนทำใบงาน
เรื่อง เลือกสรรสันดาน

ใบงาน เรื่อง เลือกสรรล้นฐาน

ตอนที่ ๑ คำชี้แจง จงเติมคำสันธานที่เหมาะสมลงในช่องว่าง

๑. ฉันทวนเขาแล้ว .....เขาไม่ไป
๒. ....สุภา .....สุรภี เป็นไข้หวัดใหญ่
๓. ....เขาจะยากจน เขา .....ไม่โกงใคร
๔. ....เขาประมาท เขา ..... ขับรถชนเด็ก
๕. เขาไว้วางใจให้เราทำเรื่องนี้ให้เสร็จ ..... เราจะเหลวไหลไม่ได้

ใบงาน เรื่อง เลือกสรรลัษณ

ตอนท่ ๑ คำชี้แจง จงเติมคำลัษณที่เหมะสมลงในช่องว่าง

๖. เธอจะไปรับเงินเอง .....เธอจะมอบฉันทะให้ใครไปแทน
๗. ....รถของเราไปถึงบางแสน ฝน .....ตก
๘. สุดาต้องทำงานหนัก.....เธอจะไม่มีเงินพอใช้
๙. ทุกคนยื่นทำความเคารพท่านประธาน.....คุณสิริพรรณ
เธอนั่งเฉย
๑๐. ....เธอ.....เขาต่างก็ขยันเรียน

ใบงาน เรื่อง เลือกสรรลัษณ

ตอนที่ ๒ คำชี้แจง ให้นักเรียนใช้สันธานเชื่อมประโยตต่อไปนั้ให้ถูกต้องเหมาะสม และบอกชนิดของคำสันธาน

๑. ฉันชอบกินขนมครกที่สุด แหววกินขนมครกที่สุด

.....

.....ชนิดของสันธาน.....

๒. เขาเรียนเก่งเขาสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้

.....

..... ชนิดของสันธาน .....

ใบงาน เรื่อง เลือกสรรสัณฐาน

๓. พ่อพาลูกไปเดินเล่นริมทะเล แม่พาลูกไปเดินเล่นริมทะเล

.....

.....ชนิดของสัณฐาน .....

๔. เธอจะกินแกงเผ็ด เธอจะกินแกงจืด

.....

.....ชนิดของสัณฐาน .....

๕. คุณพ่อไปทำงาน คุณแม่อยู่บ้าน

.....

.....ชนิดของสัณฐาน .....

สรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป
เรื่อง คำสันธาน
บันทึกลงในสมุด

